

Ordu zabitan heyetine mahsus terfi kanunu

(Resmî Ceride ile neşir ve ilânı : 17/VI/1926 - Sayı : 401)

No.
863

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cümhuriyeti ordusu zabitan heyeti atideki sınıflardan müteşekkildir :

(A) Muharip sınıflar [Piyade, süvari, topçu, hava, istihkâm, muhabere].

(B) Muavin sınıflar [Demiryol, otomobil, nakliye, sıhhiye, baytariye, levazım, harita, sanayi harbiye].

İKİNCİ MADDE — Ordu zabitanının rütbeleri atide gösterilmiştir :

Müşür,
Birinci ferik,
Ferik,
Mirliva,
Miralay,
Kaymakam,
Binbaşı,
Yüzbaşı,
Birinci mülâzim,
Mülâzim,
Zabit vekili.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Zabitanın terfileri işbu kanuna tevfikân iera olunur.

Terfi için aslanan kıdem ve ehliyetdir. Hazar ve seferde fevkalâdeden kıdem zammı ve terfi yapılmaz. Ancak 16 nci madde hükmü bundan müstesnadır.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Zabitanın rütbe ve kıdemleri mezkûr rütbeyi ihraz ettiklerini âmir kararı âli metninde muharer tarihten başlar. Aynı rütbede olup müsavî ve muadil vazifede bulunan vazife ve makamat eshabı beynindeki kıdem, memuriyet ve vazifeye tayin tarihine göre değil, rütbeye nasp tarihlerine göre hesap ve itibar olunur.

BEŞİNCİ MADDE — İlk zabıtlık rütbesine aynı günde terfi etmiş olan zabitan beynindeki kıdem, mektep tahsilinde kazandıkları ehliyet numaralarına göre dir. Aynı nasıplı zabıttandan Harbiye mektebinden çıkanlar diğer suretle yetişmiş olanlara takaddüm ederler. Aynı günde terfi eden zabitan beynindeki kıdem evvelki rütbelerindeki nasıp tarihlerine göre hesap olunur.

ALTINCI MADDE — Kadro mucibince rütbesinin mütenazırı olan kıttadan mafevk kıttada istihdamlarına lüzum hâsıl olanların bilfiil ehliyet gösterdikten başka o vazifeden mafevk makam için dahi müsait sicil almış olmaları halinde, bu gibiler hem rütbelerinin kıdemlisi sayılırlar. Bunlar müddeti asgarilerinin ikmalî mecburiyetinden istisna edilebilirler. Ancak 11 nci madde mucibince müddeti asgarilerinin sülüsünü kıta hizmetinde geçirmeğe mecburdurlar.

YEDİNCİ MADDE — Maznunen işten el çektirilenlerden muhakeme neticesinde beract edenlerin açıktaki geçirdikleri müddet askerlik hizmetlerinden mahsup

edilir. Ancak muhakemede buldukları müddetçe terfi sırası gelenlerin muhakeme neticesine kadar terfileri yapılmaz. Neticede beraet edenler, eski kıdem sırasını muhafaza ve terfi şeraitini haiz oldukları takdirde, emsalinin terfi tarihinden muteberen terfi ederler.

SEKİZİNCİ MADDE — Zabitanın divanı harplerce mahkûm edildikleri hapislik müddetleri kıdemlerinden kesilir. Mezuniyetlerini kabule şayan mazerete müstenit olmaksızın geçirdikleri bilmuhakeme sabit olanların izinsiz geçirdikleri müddetler kıdemlerinden kesilir.

Enebi memleketlerde tahsil için Hükûmetçe gönderilmiş veya kendi hesabına gitmiş olanlardan yolsuzluklarından dolayı Hükûmetçe geriye çağırılanların veya avdetlerinde muvafık sicil alamayanların tahsil için geçirdikleri müddetler kıdemlerinden kesilir. Bunlardan Hükûmetçe gönderilmiş olanların askerlik müddetlerinden tahsil müddetleri çıkarılır.

DOKUZUNCU MADDE — Livalığa ve daha mafevk rütbeye terfi ettirilecek zabitan ile umum erkânî harp zabitanının terfileri mafevk rütbeye terfi liyakatleri sicil ile tasdik edildikten sonra Erkânî harbiye umumiye riyasetinin muvafakatile Müdafaa-i Milliye vekâletince teklif ve alelusul icra edilir.

ONUNCU MADDE — Umum zabitanın terfi hak kazanmaları için her rütbede filen asgarî bulunacakları müddet âtide gösterilmiştir. Harp takdirnamesile taltif edilenler ve on altıncı maddedeki kıdemleri alanlar dahi işbu müddetleri filen ikmal etmek mecburiyetindedirler.

Zabit vekili	6 ay,
Mülâzim	3 sene
Birinci mülâzim	3 »
Yüzbaşı	6 »
Binbaşı	4 »
Kaymakam	3 »
Miralay	3 »
Mirliva	3 »
Ferik	3 »
Birinci ferik	3 »

Harbiye mektebinden çıkan zabitanın zabit vekili rütbesi verilir. Bunlar altı ay sonra gösterecekleri liyakate nazaran mafevkleri tarafından yapılacak teklifle münhal aranılmayarak mülâzımlığa nasbolunurlar.

Tıp fakültesi askerî kısmından ve askerî baytar mektebinden çıkanlara mülâzımlık rütbesi, tıp ve baytar tatbikat mektep ve seririyatlarında bir seneyi bitirdikten sonra ehliyetleri tasdik edilen mülâzim tabip ve baytarlara da birinci mülâzımlık rütbesi verilir. Bunlar orduya gönderilerek talimatı dairesinde iki sene kıta ve hastahanelerde [Baytarlar kıta veya bakteriyolojihanelerde] staj gördükten sonra yüzbaşılığa terfi edilir.

Askerî tıbbiyeden çıkan eczacı ve dişçi talebeye mektepten çıktıkları zaman mülâzımlık ve askerî tababet tatbikat mektebinde bir sene mümarese kazandıktan ve ehliyetini ispat ettikten sonra da birinci mülâzımlık rütbesi verilir. Tabip, baytar ve eczacı mülâzimlerden muvaffakiyetle imtihan veremeyenlerin kıtalarda ve hastahanelerde terfia liyakat sicilli alınca kadar birinci mülâzımlık rütbesine terfileri yapılmaz.

ON BİRİNCİ MADDE — Hiç bir zabit mensup olduğu sınıfın kıtasında rüt-

besine ait asgarî müddetin lâakal üçte biri kadar bilfiil hizmet etmedikçe terfi edemez. Ancak sınıfında kadro mucibince rütbesinin mukabili kıtaat bulunmayan zabitanın terfileri mafevklerinden alacakları siciller üzerine yapılır.

Mutahassis tabip ve baytar ve kimyagerlerin hastahanelerdeki ihtisas hizmeti kıta hizmeti olarak kabul edilir.

Sanayii harbiye, harita ve levazım sınıflarına mensup zabitan, sınıflarına ait kadro dahilinde mafevklerinden alacakları siciller üzerine terfi ederler.

Ancak birinci fıkrada mezkûr kıta zabitanından gayri mezkûr fıkradaki emsali nasıplılarından evvel terfi edemez.

ON İKİNCİ MADDE — Miralay rütbesine kadar [dahil] her sınıfın mensubu kendi sınıfı dahilinde terfi eder. Miralayların daha yüksek rütbeye terfii veya fırka kumandanlığına tayini için kendi sınıfı dahilinde münhal aramak mecburî değildir. Fakat tayin olunacak kıta veya vazifeye ehliyet sicili almış olması şarttır.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Harp esnasında favkalâde yararlık gösteren zabitan, harp takdirnamesile taltif olunur. Bu takdirname, muharebelerde bilfiil ateş altında fevkalâde yararlık mukabilinde ve mafevk makamlara müteselsilen tasdik kılınacak inhalar üzerine verilir.

Takdirname ile taltif inhaları hiç bir makam tarafından iptal edilemeyip menfi bir mutaleası olan makamca mutaleası zikredilmek suretile mafevkine takdim ve Başkumandanlıkça taltifleri tekarrür edenlerin isimleri Müdafaai Milliye vekâletine gönderilir. Vekâletçe Riyaseti Cümhurun imza ve tasdikına iktiran ettirilir.

Birinci defa harp takdirnamesini alan zabita işbu takdirname ile beraber Müdafaai Milliye bütçesine mevzu mükâfatı nakdiye tertibinden maa tahsisat rütbesinin iki maaşı miktarında mükâfat verilir. Aynı rütbede ikinci bir harp takdirnamesini alan zabit rütbesinin asgarî müddetini bitirir bitirmez terfi ettirilir.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Ay ve gün hesabı ile bir rütbede ceman iki sene ve daha fazla müddeti, raporla, sabit hizmetlerde veya tebdilhavada geçirilenler tekaüt edilir.

Ancak muharebe veya musademede mecruh olan zabitan için bu müddet üç senedir.

ON BEŞİNCİ MADDE — Esir zabitanın terfileri, esaretlerini müteakip kıtaat veya müessesatın yapacakları sicillere göre tespit ve fakat avdetlerinde tahkikat neticesinde esaretlerinin ıztırarı ve esaret hayatlarının her türlü şaibeden beri olduğunun tahakkukuna nazaran nasıp tarihleri, esaretten avdetleri tarihinden muteber olmak üzere yapılır.

Esaretten kaçarak sefer esnasında vatana avdet edenler kıdemlerinden bir şey kaybetmezler.

ON ALTINCI MADDE — Erkânı harbiye mektebi tahsilini muvaffakiyetle bitirenlere verilmekte olan dört sene kıdem zammı atide gösterilen şartlarla taksim olunur:

A - Tahsilini muvaffakiyetle bitirerek çıkanlara bir sene tahsil kıdem zammı verilir;

B - Bunlardan kıtada ve Erkânı harbiye vezaifinde iki sene zarfında ibrazı ehliyetle Erkânı harbiye vezaifine liyakatleri tasdik olunanlara daha iki sene erkânı harp kıdem zammı verilir;

C - Emsali arasında fevkalâde temayüz ettikleri müteselsilen tasdik olunanlar meyanından temayüz ettikleri Erkânı harbiyei umumiye riyasetince dahi tasvip edilenlere bir sene daha kıdem zammı verilir;

D - Kaymakam rütbesinden yukarı rütbelerde kıdem zammı verilmez;

H - Tatbikat mekteplerinde tabip ve baytarların muavinliğe ayrılanlarından muvaffakiyetle imtihan verip mutahassıs diploması alacaklara bir sene ve başmuavinlerinden iki sene müddetlerini muvaffakiyetle tamam edenlere ayrıca bir sene kıdem zammı verilir;

L - Eczacılardan tatbikat mekteplerinde kimyager yetiştirilmek üzere muavin eczacılığa ayrılanlara iki sene tahsili muvaffakiyetle bitirmek şartile bir sene kıdem zammı verilir.

Yukarıki fıkralara tevfikân kıdem zammı almış olanlar, aldıkları kıdem zamları ile tashih edilen nasıp tarihlerine nazaran emsalleri terfi etmiş ve kendileri de rütbeleri müddeti asgarilerini filen ikmal eylemiş iseler derhal, değilse bu iki şartın itimamında terfi ettirilirler.

ON YEDİNCİ MADDE — Terfiler, her sene 30 ağustos Zafer bayramı günü o sene için muteber kadrodaki münhallere göre yapılır.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Terfide esas olan ehliyet sicil ile teayyün eder. Siciller talimatnamei mahsusuna tevfikân tanzim olunur. Bunda esas; beden, ahlâkan ve ilmen vazifesinde liyakat ve mafevk vazifede ehliyetdir.

ON DOKUZUNCU MADDE — Türkiye Büyük Millet Meclisi takdirnamesi ile usulü taltif hakkındaki 13 eylül 1337 tarihli kanunla işbu kanuna muhalif kâffe ahkâm ve mukarrerat mülğadır.

YİRMİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

YİRMİ BİRİNCİ MADDE — Bu kanunun ahkâmını icraya Müdafaai Milliye vekili memurdur.

29 mayıs 1926

<i>Cümhuriyet Riyasetine tebliği</i>	:	30 - V - 1926 tarih ve 1/947 No. lu tezkere ile
<i>Berayi neşir ve ilân kanununun Başvekâlete tebliğ edildiğini müşir Cümhuriyet Riyasetinden mevrut tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	8 - VI - 1926 ve 1/193
<i>Müzakerati ihtiva eden zabıt ceridelerinin cilt ve sayfası</i>	:	Cilt Sayfa 25 54,293,622:623,689:694
<i>İşbu kanunun alâkadar olduğu diğer kanunların numaraları</i>	:	152,1252